

ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Р. ЗАСТАВА, аспірант

А. АЛЕКСАНДРОВА, магістр

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Зміст реформи публічного управління в Україні на сучасному етапі суспільного розвитку розкривається через процес децентралізації. В Конституції України закріплено принцип народного суверенітету, який розкривається на основі наступних положень: носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування (стаття 5 Конституції України); державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову (стаття 6 Конституції України); правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством, а органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (стаття 19 Конституції України); конституційного визначення та розподілу повноважень щодо парламенту, Президента, уряду, інших органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування (розділи IV, V, VI, XI Конституції України) [1]. Зазначені норми створюють конституційно-правові засади для реалізації принципів децентралізації та субсидіарності, що знаходить вираження в передачі частини функцій і повноважень від центральних органів виконавчої влади до органів регіонального та місцевого самоврядування. Тим самим, мова йде про передачу прав на прийняття рішень на рівень місцевих органів влади, зокрема органам місцевого самоврядування. Це створює засади для посилення місцевого самоврядування. До демократичних переваг децентралізації дослідники відносять: зміцнення демократичних процедур; захист прав, свобод людини; підвищення ефективності органів місцевої влади завдяки передачі їм повноважень; удосконалення соціально-економічного (сталого) розвитку [2].

Відповідно до реформи територіального устрою в Україні формується три рівня місцевого самоврядування: область (регіон), район, громада. Громадам передаються повноваження за принципом субсидіарності, серед яких: початкова і середня освіта, первинна медицина, житлово-комунальне господарство, будівництво, місцеві дороги, інфраструктура тощо. Передбачено досягти чіткого розмежування повноважень між трьома рівнями місцевого самоврядування [3]. До основних завдань віднесено створення виконавчих органів районних та обласних рад. Адміністративний контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування має бути

забезпечений префектами, які передбачено замінити глав обласних державних адміністрацій [4].

Наступним кроком стало прийняття 1 травня 2018 р. Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст республіканського Автономної Республіки Крим, обласного значення» [5]. Закон визначив спрощений механізм створення об'єднаної територіальної громади містам обласного значення. Такі міста визнаються спроможною об'єднаною територіальною громадою. Це дозволяє формувати громаду із суміжними селами за процедурою приєднання. Тим самим, Закон дозволяє за спрощеною процедурою громадам приєднуватися до міст обласного значення, а містам обласного значення згуртувати навколо себе сусідні сільські та селищні ради і стати центром об'єднаної громади без зайвих бюрократичних процедур [6].

Таким чином, реформа місцевого самоврядування в Україні, більшою мірою торкнулася саме територіальних громад. Зміни відбулися за основними аспектами функціонування базового рівня місцевого самоврядування: створення територіальної основи на основі об'єднання територіальних громад; розширення повноважень сільських, селищних, міських рад за вирішення питань місцевого значення; запровадження низки механізмів щодо зміцнення фінансово-матеріального забезпечення громад; розвиток практики співробітництва територіальних громад за п'ятьма законодавчо визначеними формами такого муніципального співробітництва; формування чітких підходів та вимог до об'єднаних територіальних громад щодо планування розвитку; розширення переліку засобів участі мешканців в процесі прийняття управлінських рішень з найбільш важливих питань життєдіяльності громади; формування організаційних основ здійснення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Перелічені напрями сприяють формуванню розуміння відповідальності територіальних громад за те, що відбувається на відповідній території, за участь в формах місцевої демократії.

Список використаних джерел:

1. Децентралізація влади в Україні як механізм розвитку громади : наук. роб. / В. С. Лесюк ; наук. кер-к : к.е.н., доцент О. В. Калініченко – Київ : ПДАА, 2017. – 41 с. – Режим доступу : <http://www.oblrada.pl.ua/uploads/lstud/2017/07.pdf>.
2. Василенко Л. Децентралізація та реформа місцевого самоврядування / Л. Василенко, М. Добровінський // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 3. – С. 123 – 126 с. – Режим доступу : <http://pqp-journal.kiev.ua/archive/2017/3/28.pdf>.
3. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні :

розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 р. № 333-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014>.

4. Децентралізація в Україні. Досягнення, надії і побоювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.international-alert.org/sites/default/files/Ukraine_Decentralisation_UK_2017.pdf.

5. Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст республіканського Автономної Республіки Крим, обласного значення» :

закон України від 3 квіт. 2018 р. № 2379-VIII. –
Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2379-19>.

6. Спрощення процедури добровільного приєднання

Режим доступу :

[http://www.nbuvip.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article &id=3665:zakonodavchi-novatsiji-v-sferi-detsentralizatsiji&catid=8&Itemid=350](http://www.nbuvip.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3665:zakonodavchi-novatsiji-v-sferi-detsentralizatsiji&catid=8&Itemid=350). – Назва з екрану.